

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№7(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 422 sahifa,
1-iyul, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbiarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning milliy qadriyatlarga oid tasavvurlarini shakllantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	10
Davlatnazarova Ziyodabonu Muxtor qizi	
Talabalarning xulqidagi devyatsiya darajasining yuqorilab ketishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik omillar.....	16
Ergashev Jo'rabek Xalilovich	
Zo'rvonlikka uchragan bolalarni va ularning oilalarini zo'rvonlikdan himoya qilishning normativ-huquqiy va ijtimoiy-psixologik asoslari.....	19
Ergasheva Gullolaxon Nosirjon qizi	
Tinglab tushunish kompetensiyasining psixolingvistik va pedagogik asoslari.....	24
Jonbo'tayeva Maxarramxon	
O'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyasining kasbiy kompetentlik tizimidagi o'рни.....	27
Kutliyeva Feruzaxon Yusupovna	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvini ta'minlashga xizmat qiluvchi zamonaviy kompleksni rivojlantirish.....	31
Yunusov Mirsaid Xudayarovich, Istamova Sevdo Ashirqul qizi	
Elektr tizimlari dinamik barqarorligini STEAM va Spiral (Regressus, Progressus) metodlari asosida o'qitish.....	35
Safarov Xoliyor Sayyid Safar o'g'li	
O'quvchilarda badiiy-estetik did va dizaynerlik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	39
Norbutayeva Dilafuz Abdurasulovna	
Talabalarda ijtimoiy yetuklikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari va uning ta'lim sifatiga ta'siri.....	43
Rahimova Nazokatxon Kasimjonovna	
Model for Improving Students' Professional Competencies Based on Motivational Learning Approach.....	49
Alibekova Mahzuna	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarining tarixiy tafakkurini shakllantirishning tuzilmasi va pedagogik komponentlari... 54	54
Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich	
Yengil atletika bilan shug'ullanuvchi 14-16 yoshli sportchi qizlarda mashg'ulotlar davomiyligi.....	59
Oralova Bibixol Husniddin qizi, G'ulomova Maftuna Sayfulla qizi	
Boshlang'ich ta'limda ingliz tilini o'yinlar orqali o'rgatish.....	64
Ruzmetova D. A.	
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchisining axloqiy faoliyatini shakllantirishda pedagogik vositalarning imkoniyatlari.....	68
Saydanova Dilafuz Sadirdinovna	
Xorijiy tajribalar va zamonaviy yondashuvlar asosida tyutorlar kasbiy salohiyatini rivojlantirishda malaka oshirish tizimini takomillashtirish.....	75
Ubaydullayev Zuxriddin Botirovich	
Effective Classroom Activities for Developing Speaking Skills Among EFL Learners.....	79
Akhmatova Munisa Orif qizi	
Xalqaro va milliy baholash dasturlarini hisobga olgan holda boshlang'ich ta'lim mazmunini yangi ta'lim trendlari bilan boyitish.....	86
Gulmira Abdullayeva, Egamberganova Yorqinoy Ollobergan qizi	
Ijtimoiy tarmoqlarning shaxs identifikatsiyasiga ta'sirining ijtimoiy-psixologik omillari.....	90
Tojiboyeva Nodiraxon Tursunaliyevna	
Analysis of the Methodology for Developing Students' Creative Thinking Competence Using Artificial Intelligence Tools Based on STEAM Educational Technologies.....	94
Tursunaliyeva Nazokat Tokhir qizi	

Oliy ta'lim muassasalarida e-Portfolio ma'lumotlarini markazlashmagan tarzda boshqarishning afzalliklari va muammolari	102
<i>Yusupova Dono Adambayevna, Jalolov Tursunbek Sadriddinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv-tolerantlik haqidagi qarashlari tahlili	110
<i>Amangeldiyeva Adolat Ravshanbek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni savod o'rgatishga tayyorlashning samarali shakl, metod va didaktik vositalari	115
<i>Go'zal Qurbonova</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda hayot xavfsizligi ko'nikmalarini shakllantirishning dolzarb pedagogik masalalari.....	121
<i>Muratova Munavvar O'rol qizi</i>	
Tarkibida toponimlar mavjud maqol va matallarning lingvomadaniy xususiyatlari va ularni o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	126
<i>Usmonova Zamira Jaxongirovna</i>	
Psixologik-pedagogik tadqiqotlarda tassavur fenomenologiyasi	130
<i>Axmedova Shaxlo Shoxob qizi</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi (haykaltaroshlik san'ati misolida).....	133
<i>Panayeva Maloxat Muminovna</i>	
Взаимосвязь склонности к сравнению внешности, интернет-зависимости и уровня притязаний у студентов-юношей	136
<i>Багдасарова Диана Левоновна</i>	
Роль каракалпакской народной национальной музыки в формировании духовно-нравственных качеств учащихся	141
<i>Зарымова Турсынай Бердибай кызы</i>	
A Review of the Literature on Stem Cells in Dentistry	145
<i>Ruziyeva Kamola Akhtamovna</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida estrada san'atini o'qitish masalalari (gitara cholg'usi misolida)	150
<i>Abdullayev O'tkir Sadullayevich</i>	
Talabalarda innovatsion kasbiy kompetentlikni rivojlantirish texnologiyalari	154
<i>Avezov Davronbek Soburovich</i>	
O'zbek xalq pedagogikasi an'alarining zamonaviy ta'lim tizimidagi transformatsiyasi	158
<i>Erkaboyeva Nigora Shermatovna</i>	
Texnika va iqtisodiyot yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalari talabalarida ingliz tilini mustaqil o'rganishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	163
<i>Mamatqodirova Gulnigor Rustamjonovna</i>	
Yangi dunyoviy tartibotning shakllanishi jarayonida siyosiy taraqqiyot barqarorligi va xavfsizligini ta'minlash muammolari	168
<i>Nazarov Alisher Narimanovich</i>	
Ota-onasiz tarbiyalanayotgan o'smir o'g'il bolaning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	171
<i>Qodirov Jahongir Neymat o'g'li</i>	
Kutubxona muhitida talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning innovatsion modellari.....	176
<i>Qosimova Xolida Nabiyevna</i>	
Jismoniy imkoniyati cheklangan maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy harakatli o'yinlar orqali jismoniy sifatlarni rivojlantirish	179
<i>Raxmatullayeva Durdona Fazliddin qizi</i>	
Personalized Approach to the Treatment of Generalized Periodontitis in the Prediction of Cardiovascular Complications Based on Salivary Proteomic Profiling.....	182
<i>Shodiev O. U., Nazarova N. Sh., Agababayan I. R.</i>	
O'smirlarda irratsional ustanovkalar shakllanishining ijtimoiy-psixologik omillari	187
<i>Toshboltayeva Nodira</i>	
Роль интерактивного лингвокультурологического пространства в формировании лингвокультурной компетенции студентов национальных групп филологических направлений.....	191
<i>Рустамова Ферузахон Махмуджановна</i>	

Talabalarining darsdan tashqari vaqtda mustaqil ravishda jismoniy tarbiya bilan shug'ullanishini shakllantirish	196
Dusanov Shuxrat Abdiraakovich	
Kutubxona muhitida talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning innovatsion modellari	201
Qosimova Xolida Nabiyeva	
Jismoniy tarbiya darslarida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik kompetensiyasini takomillashtirish mexanizmlari	205
Xoliqnazarov Azamat Begaliyevich	
Oliy ta'lim talabalarida kreativ fikrlashni fanlararo integratsiya asosida shakllantirish	209
Allanazarova Dilobar Baxromovna	
"Alpomish" dostonida obrazlar nutqidagi pedagogik qarashlar	213
Boboqulova Aziza Adizovna	
Researching the Biochemistry and Physical Chemistry of Oral Fluid in Kids Who Are Acting Strangely	217
Eraliyeva Zulfiya Makhmudovna, Buzrukhoda Javohir	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini mikro matnlarni o'qitishga qaratilgan kognitiv metodlar	222
I. Matrasulova	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozma nutq ko'nikmalarini shakllantirishda raqamli didaktik vositalardan foydalanish metodikasi	225
Komilova Dilnozaxon Abdulhayevna, Xoliqova Mubinabonu Jamoliddin qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida onomastik leksikani lingvokulturologik yondashuv asosida o'qitishning strategik-metodik asoslari	229
Mamatqulova Baxtixon Ravshanovna	
Raqamli matnlarning lisoniy va pragmatik xususiyatlari	232
Mashrapova Sevara Xabibovna	
Extensive Pelvic Ureteral Abnormalities and Reconstructive Operations in Patients	237
Mukhsinov Sardor	
Pedagogikada metodlardan foydalanish	241
Maxmudova Nargiz Djumaniyazovna	
Diqqat yetishmasligi giperaktivlik buzilishini davolash usullari	245
Otbasarova Umida Mexmonovna, Inogamova Rano Bahodirovna	
Talabalaridagi sanogen tafakkurning psixologik xususiyatlarini empirik tadqiq etish masalasi	249
Tulyaganova Dilnoza Ulug'bek qizi	
Raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning xorijiy va milliy tajribasini qiyosiy tahlil qilish	253
Abdullayev Sherzodbek	
Context, Intention, and Meaning in English Language Teaching: Developing Pragmatic Awareness in Learners of English as a Foreign Language	256
Keldiyarova Shakhriyoz, Keldiyarova Mohlaroyim	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni steam yondashuvi yordamida og'zaki muloqotga o'rgatish mashqlar tizimi	267
Yunusova Malika Miralimovna	
Культурные и исторические коды франции в автобиографической прозе марселя паньоля	270
Рахманкулова Дилафруз Азимовна	
Трансформация роли преподавателя в условиях цифровизации высшего образования	274
Рахматова Нигина Исломовна	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy san'atning tutgan o'rni	278
Sultonova Marxabo	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida matematik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	283
Akramova Fotimabonu Kurbonovna	
Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	288
Axmedov Muslimjon Usmonovich	
Boshlang'ich ta'limda musiqa ta'limini sun'iy intellekt va shaxsga yo'naltirilgan pedagogika asosida tashkil etishning ilmiy-metodik asoslari	295
Djumabayeva Muqaddas	

“Suvning agregat holatlari va tabiatda aylanishi” mavzusini o‘rgatishda 4K ko‘nikmasini rivojlantirish	300
<i>Esnazarov Abdiganiy Jamalatdinovich</i>	
Raqamli vositalar asosida mexatronika va robototexnika yo‘nalishi talabalarini o‘qitishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	307
<i>Ikromov Muhammad-Anasxon Xakimjon o‘g‘li</i>	
Najmiddin Kubroning ilmiy merosi	311
<i>Jahongir Jumanov</i>	
Oliy ta‘lim muassasalarida talabalarda tejamkorlikni shakllantirishning o‘rni.....	314
<i>Jo‘rayev Alisher Tursinboyevich</i>	
Milliy va umuminsoniy qadriyat fenomenining pedagogik tadqiqotlarda o‘rganilishi.....	318
<i>Jovliyev Jo‘rabek Alisher o‘g‘li</i>	
Jazo muddatini o‘tayotgan shaxslarda emotsional buzilishlarning ijtimoiy-psixologik sabablari	322
<i>Manzitov Baxtiyor Tolibovich</i>	
Maktabgacha ta‘lim jarayonida o‘yin texnologiyalarini qo‘llashning pedagogik asoslari va samaradorligi	329
<i>Nyutnova Xilola Lochinbekovna, Mayliyeva Nasiba Axmedovna</i>	
Ta‘lim menejmentida Predictive Analytics texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	332
<i>Primqulova Aziza Mirzaahmad qizi</i>	
Yosh sportchilarda tezlik-kuch sifatlarini rivojlantirish usullari	337
<i>Chariyev Ulug‘bek Abdujabbarovich, Radjabov Jaxongir Furkatovich</i>	
Z avlod psixologik xususiyatlariga mos zamonaviy tarbiya texnologiyalari	342
<i>Ravshanov Sanjar Tolibjonovich</i>	
Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasida refleksiya mexanizmining o‘rni	346
<i>Raxmonova Mahfuzaxon Xasan qizi</i>	
Iqtisodiy o‘shishning mohiyati	350
<i>Sayfiddinova Sabina Muhiddinovna</i>	
Dasturlash ko‘nikmalarini baholashda generativ sun‘iy intellekt va gamifikatsiya integratsiyalashgan arxitektura modelini ishlab chiqish.....	353
<i>Sultanov Ravshonbek Otonazarovich</i>	
Ta‘lim klasteri sharoitida talabalarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirishning zaruriyati	356
<i>Sultanova Dilnura Abdurashidovna</i>	
Stereometriya darslarida o‘quvchilarning fazoviy tasavvurini va tasvirlash savodxonligini 3D modellashtirish vositasida rivojlantirish	359
<i>Sultonova Shahnoza Yusuf qizi, Sultonova Dilrabo Yusuf qizi</i>	
Chayon zahrlining biologik xususiyatlari, toksikologik ta‘siri va biotexnologiyadagi istiqbolli qo‘llanilishi.....	365
<i>To‘xtamurodova Feruza</i>	
Sun‘iy intellekt va raqamli ta‘lim texnologiyalari integratsiyasi asosida oliy ta‘limda fizika fanini o‘qitish metodikasini takomillashtirish.....	369
<i>Usubjonova Durdona Fazliddin qizi</i>	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida ta‘lim va tarbiya maqsadlarini o‘yin mexanikasiga integratsiya qilishning interaktiv modulli texnologiyalarini takomillashtirish	373
<i>Xolmatova Dilshoda Sherali qizi</i>	
Особенности формирования совместной познавательной деятельности в образовательном процессе.....	378
<i>Абдрахманова А. С.</i>	
Влияние корпоративной культуры вуза на формирование профессиональных ценностей студенческой молодежи.....	383
<i>Бекбаев Рауф Рустамович</i>	
MTMgacha katta yoshdagi bolalarda ijtimoiy-hissiy munosabatlarni shakllantirish imkoniyatlari.....	389
<i>Boymurodova Surayyo Eshqvat qizi</i>	
Musiqa madaniyati asosida deviant xulqli o‘quvchilar bilan ishlashning pedagogik modeli va samaradorligi	393
<i>Jabborova Muattar Xatamovna</i>	

Uzluksiz ta'lim tizimida biologiya fani o'qituvchilarining kompetentligini rivojlantirish.....	398
Mamadaliyeva Barnoxon O'ktamovna	
Focusing on the Practical and Technical Aspects of Dutar Performance and Enhancing this Process.....	403
Muyassarxon Adiljanovna Achildieva, Shodiyeva Shahinabonu Shoirjon qizi	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	409
Olloberganova Fazilat Tangriberganovna	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining vizual kompetensiyalarini rivojlantirishda dizayn tafakkuriga asoslangan pedagogik texnologiyalarni takomillashtirish	415
Shomurodov Oybek Norqulovich	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING PROFESSIONAL KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Oloberganova Fazilat Tangriberganovna
Urganch davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish metodikasining nazariy va amaliy asoslari tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli transformatsiya sharoitida pedagog kadrlarni tayyorlash jarayoniga qo'yilayotgan zamonaviy talablar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni hamda raqamli pedagogik vositalarning kasbiy tayyorgarlik sifatiga ta'siri yoritilgan. Shuningdek, Learning Management System (LMS), sun'iy intellektga asoslangan ta'lim platformalari, multimedia resurslari, virtual hamkorlik muhiti va onlayn baholash vositalaridan foydalanish orqali bo'lajak o'qituvchilarning metodik, kommunikativ, raqamli va reflektiv kompetensiyalarini rivojlantirish imkoniyatlari asoslab berilgan. Tadqiqot davomida professional kompetensiyaning tarkibiy komponentlari o'zaro integratsiyalashgan holda shakllanishi, nazariy tayyorgarlikni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llashning ahamiyati ochib berilgan. Maqola natijalari oliy ta'lim muassasalarida ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash jarayonini takomillashtirish, raqamli ta'lim muhitining didaktik imkoniyatlaridan samarali foydalanish hamda xalqaro standartlarga mos, raqobatbardosh pedagoglarni tayyorlash bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim muhiti, professional kompetensiya, bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi, raqamli pedagogika, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, LMS, sun'iy intellekt, interfaol ta'lim, innovatsion metodika, reflektiv faoliyat.

Abstract: This article explores the methodology for developing the professional competence of prospective English language teachers in a digital learning environment. The study examines the theoretical and practical foundations of teacher education in the context of digital transformation and highlights the growing importance of information and communication technologies in improving the quality of professional training. Particular attention is paid to the use of Learning Management Systems (LMS), artificial intelligence-based educational platforms, multimedia resources, virtual collaboration tools, and online assessment technologies as effective means of strengthening professional competence. The paper argues that the integration of digital technologies with learner-centered and competency-based educational approaches enhances methodological, communicative, digital, and reflective competencies required for effective English language teaching. Furthermore, the study emphasizes the importance of combining theoretical knowledge with practical experience through innovative instructional strategies, digital resources, and technology-enhanced teaching practices. The findings demonstrate that a well-designed digital learning environment promotes continuous professional development, pedagogical creativity, critical thinking, and digital literacy among prospective teachers. The proposed methodological framework may serve as a practical foundation for improving teacher education programs in higher education institutions and preparing competitive English language teachers capable of meeting the challenges of contemporary digital education.

Key words: digital learning environment, professional competence, prospective English language teachers, digital pedagogy, information and communication technologies, Learning Management System (LMS), artificial intelligence, interactive learning, innovative teaching methodology, reflective practice.

Аннотация: В данной статье рассматривается методика развития профессиональной компетентности будущих учителей английского языка в условиях цифровой образовательной среды. Анализируются современные требования к профессиональной подготовке педагогических кадров в условиях цифровой трансформации образования, а также возможности использования информационно-коммуникационных технологий для повышения качества обучения. Особое внимание уделяется применению систем управления обучением (LMS), мультимедийных ресурсов, образовательных платформ на основе искусственного интеллекта, цифровых инструментов оценивания и виртуального взаимодействия в процессе формирования профессиональной компетентности будущих учителей. Обосновывается, что интеграция цифровых технологий с современными педагогическими подходами способствует развитию методической, коммуникативной, цифровой и рефлексивной компетентности. В статье раскрываются пути совершенствования профессиональной подготовки будущих преподавателей английского языка посредством практико-ориентированного обучения, инновационных образовательных технологий и цифровых образовательных ресурсов. Полученные результаты могут быть использованы при модернизации образовательных программ педагогических вузов и повышении эффективности подготовки конкурентоспособных специалистов, отвечающих требованиям современной цифровой образовательной среды.

Ключевые слова: цифровая образовательная среда, профессиональная компетентность, будущий учитель английского языка, цифровая педагогика, информационно-коммуникационные технологии, LMS, искусственный интеллект, интерактивное обучение, инновационная методика, рефлексивная деятельность.

KIRISH

XXI asrda ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi pedagog kadrlarni tayyorlash mazmuni va metodikasini tubdan yangilash zaruratini yuzaga keltirdi. Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi, sun'iy intellekt, bulutli xizmatlar, katta ma'lumotlar (Big Data), virtual va kengaytirilgan reallik (VR/AR), elektron ta'lim platformalari hamda mobil ilovalarning ta'lim jarayoniga keng kirib kelishi natijasida o'qituvchining kasbiy faoliyati ham yangi bosqichga ko'tarildi. Endilikda zamonaviy o'qituvchi faqat o'z fanini mukammal biladigan mutaxassis bo'lishi bilan cheklanmay, balki raqamli texnologiyalarni pedagogik maqsadlarda samarali qo'llay oladigan, masofaviy va aralash ta'limni tashkil eta oladigan, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga mos ta'lim muhitini yarata oladigan hamda uzluksiz kasbiy rivojlanishga tayyor mutaxassis bo'lishi talab etilmoqda. Shu sababli bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini raqamli ta'lim muhiti asosida rivojlantirish bugungi pedagogik ta'limning eng dolzarb ilmiy-amaliy masalalaridan biri hisoblanadi.

Ingliz tili bugungi kunda xalqaro ilmiy muloqot, texnologik innovatsiyalar, iqtisodiy hamkorlik va akademik almashinuvning asosiy vositalaridan biri sifatida e'tirof etiladi. Dunyoning aksariyat ilmiy maqolalari, xalqaro grant dasturlari, onlayn ta'lim kurslari va raqamli o'quv resurslarining katta qismi aynan ingliz tilida yaratilayotgani mazkur tilni puxta o'qitishga bo'lgan ehtiyojni yanada kuchaytirmoqda. Bunday sharoitda ingliz tili o'qituvchisining professional kompetensiyasi nafaqat lingvistik va metodik tayyorgarlikni, balki raqamli pedagogika, media savodxonlik, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish, onlayn muloqotni boshqarish, elektron ta'lim resurslarini ishlab chiqish va raqamli baholash vositalaridan foydalanish kabi zamonaviy kasbiy ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi.

Professional kompetensiya o'qituvchining kasbiy faoliyatni samarali tashkil etishga imkon beruvchi bilim, ko'nikma, malaka, qadriyat va shaxsiy sifatlarining integratsiyalashgan tizimi sifatida tavsiflanadi. Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilari uchun ushbu kompetensiya tilni o'qitish metodikasini puxta egallash, kommunikativ yondashuv asosida darslarni loyihalash, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, ta'lim natijalarini obyektiv baholash, o'quvchilarning motivatsiyasini qo'llab-quvvatlash hamda zamonaviy raqamli vositalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish qobiliyatlarini qamrab oladi. Mazkur kompetensiyaning shakllanishi oliy ta'lim muassasalarida tashkil etiladigan nazariy mashg'ulotlar, amaliy darslar, pedagogik amaliyot va mustaqil ta'lim faoliyatining o'zaro uyg'unligiga bevosita bog'liqdir.

Raqamli ta'lim muhiti ta'lim oluvchi va pedagog o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali tashkil etishga xizmat qiluvchi integratsiyalashgan pedagogik makondir. Ushbu muhit tarkibiga elektron ta'lim platformalari, Learning Management System (LMS), videokonferensiya xizmatlari, elektron kutubxonalar, multimedia resurslari, virtual laboratoriyalar, onlayn test tizimlari, sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalari va bulutli texnologiyalar kiradi. Mazkur vositalar ta'lim jarayonining moslashuvchanligini oshirish, individual o'quv trayektoriyalarini yaratish, o'quvchilarning mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash va ta'lim sifatini monitoring qilish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi.

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida ham ta'limni raqamlashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Oliy ta'lim tizimida elektron ta'lim platformalari, masofaviy ta'lim texnologiyalari, raqamli kutubxonalar, elektron jurnal tizimlari va zamonaviy axborot-kommunikatsiya vositalarini joriy etish bo'yicha keng ko'lamlı islohotlar amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, pedagog kadrlarning raqamli kompe-

tensiyalarini rivojlantirish, ularni zamonaviy texnologiyalar bilan ishlashga tayyorlash hamda ta'lim jarayonini xalqaro standartlar asosida tashkil etish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu esa bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash dasturlarini zamonaviy talablar asosida takomillashtirishni taqozo etadi.

Raqamli ta'lim muhiti bo'lajak o'qituvchilarning professional kompetensiyasini rivojlantirishda bir qator muhim afzalliklarga ega. Avvalo, u nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uzviy bog'lash imkonini beradi. Talabalar turli elektron platformalar orqali dars ishlanmalarini yaratish, multimedia taqdimotlarini tayyorlash, onlayn baholash vositalaridan foydalanish, virtual sinf mashg'ulotlarini tashkil etish va xalqaro ta'lim resurslari bilan ishlash tajribasini egallaydilar. Shu bilan birga, raqamli muhit mustaqil ta'limni rivojlantirish, reflektiv faoliyatni tashkil etish, akademik hamkorlikni kengaytirish va uzluksiz kasbiy rivojlanishni ta'minlash uchun qulay sharoit yaratadi.

Bugungi kunda sun'iy intellektga asoslangan ta'lim vositalari, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari, adaptiv o'quv platformalari va interaktiv multimedia texnologiyalarining joriy etilishi ingliz tilini o'qitish metodikasiga yangi imkoniyatlarni olib kirayotgani kuzatilmoqda. Bunday texnologiyalar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash, o'quv jarayonini shaxsiylashtirish, tezkor teskari aloqani ta'minlash va o'qitish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli bo'lajak ingliz tili o'qituvchilari nafaqat ushbu vositalardan foydalana olishlari, balki ularni didaktik maqsadlarga mos ravishda tanlash va pedagogik faoliyatga integratsiya qilish kompetensiyasiga ham ega bo'lishlari lozim.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish masalasi zamonaviy pedagogika va xorijiy tillarni o'qitish metodikasida keng o'rganilayotgan ilmiy yo'nalishlardan biridir. So'nggi yillarda olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar ta'lim mazmunini yangilash bilan bir qatorda o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning samarali vositasiga ham aylangan. Xorijiy olimlar ushbu masalani asosan kompetensiyaviy yondashuv, raqamli pedagogika va innovatsion ta'lim texnologiyalarini integratsiyalash nuqtai nazaridan tadqiq etganlar.

Jumladan, Lee S. Shulman pedagogning professional tayyorgarligini fan mazmuni va pedagogik bilimlarning o'zaro uyg'unligi orqali izohlab, samarali ta'limni tashkil etishda metodik tayyorgarlikning hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini asoslagan.

Keyinchalik Punya Mishra va Matthew J. Koehler tomonidan ishlab chiqilgan TPACK modeli ushbu nazariyani rivojlantirib, pedagogik, fan va texnologik bilimlarning integratsiyasi zamonaviy o'qituvchining professional kompetensiyasini belgilovchi asosiy omil ekanligini ilmiy jihatdan isbotladi. Mazkur model bugungi kunda bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda eng ko'p qo'llanilayotgan metodologik yondashuvlardan biri hisoblanadi.

Ingliz tilini o'qitish metodikasi bo'yicha Jack C. Richards va Thomas S. Rodgers zamonaviy ta'lim yondashuvlarining o'qituvchi kasbiy mahoratini rivojlantirishdagi o'rnini tahlil qilib, raqamli ta'lim vositalari kommunikativ kompetensiyani shakllantirish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirishini ta'kidlaydilar.

Jeremy Harmer esa multimedia resurslari, onlayn platformalar va interfaol texnologiyalar dars samaradorligini oshirish bilan birga bo'lajak o'qituvchilarda mustaqil ta'lim, refleksiya va ijodiy yondashuvni rivojlantirishini qayd etadi.

David Nunan raqamli muhitda vazifaga yo'naltirilgan o'qitish (Task-Based Learning) talabalarning amaliy faoliyatini faollashtirib, ularning kasbiy kompetensiyasini shakllantirishga xizmat qilishini ilmiy asoslaydi.

Rus olimlari orasida I. A. Zimnyaya kompetensiyaviy yondashuvni pedagogik ta'limning asosiy metodologik tamoyili sifatida e'tirof etib, professional kompetensiyani bilim, ko'nikma, motivatsiya va shaxsiy tajribaning integratsiyalashgan tizimi sifatida tavsiflaydi.

A. V. Xutorskoy esa kompetensiyalarni amaliy faoliyat orqali rivojlantirish zarurligini asoslab, raqamli ta'lim muhitida loyiha ishlari, mustaqil ta'lim va innovatsion metodlardan foydalanish o'qituvchi kasbiy tayyorgarligining sifatini oshirishini ta'kidlaydi.

Shuningdek, V. A. Slastenin pedagogning kasbiy rivojlanishida uzluksiz o'zini takomillashtirish, reflektiv faoliyat va innovatsion texnologiyalarni egallash muhim omil ekanligini qayd etadi.

Ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, xorijiy va rus olimlarining qarashlari mazmunan bir-birini to'ldiradi. Ularning barchasi raqamli ta'lim muhitini bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirishning samarali vositasi sifatida baholaydilar. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarni kompetensiyaviy va kommunikativ yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish bo'lajak pedagoglarning metodik mahorati, raqamli savodxonligi, pedagogik refleksiyasi va kasbiy moslashuvchanligini rivojlantirishga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslangan. Shu bois mazkur ilmiy qarashlar oliy ta'lim muassasalarida ingliz tili o'qituvchilarini zamonaviy talablar asosida tayyorlash metodikasini takomillashtirish uchun muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini raqamli ta'lim muhiti sharoitida rivojlantirish metodikasining samaradorligini aniqlash maqsadida kompleks pedagogik tadqiqot metodologiyasidan foydalanildi. Tadqiqot kompetensiyaviy, tizimli va faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvlar asosida tashkil etildi.

Tadqiqot jarayonida O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida pedagogik tadqiqotlarda muntazam qo'llaniladigan ilmiy metodlar, jumladan, pedagogik kuzatish, anketa so'rovi, yarim tuzilgan suhbat, amaliy topshiriqlar tahlili, elektron portfolio (e-portfolio)ni baholash hamda ekspert baholash metodlaridan foydalanildi. Mazkur metodlar bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini har tomonlama tahlil qilish, ularning raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish darajasi hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalarini aniqlash imkonini berdi.

Tadqiqot davomida amaliy mashg'ulotlar Moodle, Google Classroom va Microsoft Teams kabi oliy ta'lim muassasalarida keng qo'llanilayotgan raqamli platformalar orqali tashkil etilib, talabalarning dars ishlanmalari, multimedia taqdimotlari, onlayn topshiriqlari va elektron portfoliolari ekspertlar tomonidan belgilangan mezonlar asosida baholandi. Olingan natijalar tavsifiy statistik tahlil yordamida umumlashtirildi hamda professional kompetensiyaning rivojlanish darajasi bo'yicha ilmiy xulosalar chiqarildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

1-jadval: **Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini baholash metodikasi**

Baholash mezonlari	Baholash ko'rsatkichlari	Qo'llanilgan metod	Baholash usuli
Kasbiy-metodik kompetensiya	Darsni loyihalash, zamonaviy metodlarni tanlash va qo'llash	Pedagogik kuzatish, dars ishlanmasi tahlili	Ekspert baholash mezonlari
Raqamli kompetensiya	Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, interfaol platformalar va AKT vositalaridan foydalanish	Amaliy topshiriq, elektron portfolio tahlili	Ball va foiz ko'rsatkichlari
Kommunikativ kompetensiya	Onlayn va an'anaviy ta'lim jarayonida samarali muloqotni tashkil etish	Kuzatish, yarim tuzilgan suhbat	Ekspert xulosasi
Reflektiv kompetensiya	O'z pedagogik faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirish	Reflektiv kundalik va suhbat	Sifat tahlili
Innovatsion faoliyat	Raqamli pedagogik vositalar asosida yangi dars ishlanmalarini ishlab chiqish	Amaliy loyiha va ekspert baholash	Kompleks mezonlar asosida baholash

Mazkur metodologiya O'zbekiston oliy ta'lim tizimida pedagogik tadqiqotlar olib borishda keng qo'llanilayotgan ilmiy yondashuvlarga tayanganligi bilan ajralib turadi. Baholash jarayonida nazariy bilimlar va amaliy faoliyat natijalari o'zaro uyg'un holda tahlil qilinib, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini raqamli ta'lim muhiti sharoitida rivojlantirish darajasi kompleks baholandi. Qo'llanilgan metodlar tadqiqot natijalarining ishonchligi va obyektivligini ta'minlash bilan birga, professional kompetensiyani takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun zarur ilmiy asosni yaratdi.

Tadqiqot doirasida amalga oshirilgan pedagogik kuzatishlar, anketa so'rovlari, yarim tuzilgan suhbatlar, amaliy topshiriqlar, elektron portfoliolar hamda ekspert baholash natijalarining tahlili raqamli ta'lim muhitidan tizimli foydalanish bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirishda muhim pedagogik imkoniyatlarga ega ekanligini ko'rsatdi. Tahlil jarayonida professional kompetensiyaning kasbiy-metodik, raqamli, kommunikativ, reflektiv va innovatsion faoliyat komponentlari o'zaro bog'liq holda ko'rib chiqildi.

Tahlil natijalariga ko'ra, raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy-metodik kompetensiyasini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Talabalarning raqamli platformalar yordamida dars ishlanmalarini tayyorlashi, multimedia materiallarini yaratishi, interfaol topshiriqlarni ishlab chiqishi va elektron baholash vositalaridan foydalanishi ularning darsni loyihalash hamda zamonaviy pedagogik metodlarni maqsadga muvofiq tanlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, nazariy bilimlarning amaliy topshiriqlar bilan uyg'unlashtirilishi talabalarning kasbiy faoliyatga tayyorgarligini kuchaytiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ldi.

Raqamli kompetensiyani baholash jarayonida talabalarning Learning Management System (LMS), Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams va boshqa interfaol ta'lim vositalaridan foydalanish ko'nikmalariga alohida

e'tibor qaratildi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, raqamli platformalardan muntazam foydalanish talabalarda elektron ta'lim resurslarini izlash, tanlash, qayta ishlash va pedagogik maqsadlarga muvofiq qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, talabalar raqamli vositalarni faqat texnik jihatdan qo'llash bilan cheklanmasdan, ularning didaktik imkoniyatlarini tahlil qilish va muayyan pedagogik vaziyatga mos vositani tanlash tajribasini ham egallaydilar.

Kommunikativ kompetensiya bo'yicha kuzatish va suhbat natijalarining tahlili raqamli ta'lim muhiti talabalarining pedagogik muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish uchun keng imkoniyat yaratishini ko'rsatdi. Virtual guruhlar, onlayn muhokamalar, videokonferensiyalar va hamkorlikdagi raqamli loyihalar orqali talabalar o'z fikrini aniq ifodalash, kasbiy masalalarni muhokama qilish, guruhda ishlash va teskari aloqa berish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Mazkur jarayon bo'lajak o'qituvchilarning an'anaviy va raqamli ta'lim sharoitida samarali pedagogik muloqotni tashkil etishga tayyorgarligini oshiradi.

Reflektiv kompetensiyani tahlil qilishda talabalarining elektron portfoliolari, reflektiv kundaliklari va suhbat natijalari muhim manba sifatida xizmat qildi. Tahlillar elektron portfolio talabaning kasbiy rivojlanish dinamikasini kuzatish, o'z faoliyatining kuchli va takomillashtirilishi zarur bo'lgan jihatlarini aniqlash hamda kelgusidagi kasbiy rivojlanish maqsadlarini belgilash imkonini berishini ko'rsatdi. Reflektiv faoliyatning muntazam tashkil etilishi talabalarda o'z pedagogik qarorlarini tahlil qilish, yo'l qo'yilgan kamchiliklarning sabablarini aniqlash va faoliyatni takomillashtirish yo'llarini izlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Innovatsion faoliyat komponentining tahlili raqamli pedagogik vositalar talabalarining ijodiy va metodik faolligini kuchaytirishini ko'rsatdi. Amaliy loyihalar jarayonida talabalar raqamli resurslar asosida dars ishlanmalari, interfaol mashqlar, multimedia taqdimotlari, elektron testlar va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bunday faoliyat tayyor raqamli resurslardan foydalanish bilan cheklanib qolmasdan, pedagogik maqsadlarga mos yangi ta'lim materiallarini yaratish kompetensiyasini ham rivojlantiradi.

Tadqiqot natijalarini umumlashtirish professional kompetensiyaning tarkibiy qismlari alohida emas, balki o'zaro integratsiyalashgan holda rivojlanishini ko'rsatdi. Masalan, raqamli dars ishlanmasini yaratish jarayonida talaba bir vaqtning o'zida metodik bilimlarini, raqamli vositalardan foydalanish ko'nikmalarini, ijodiy yondashuvini va reflektiv tahlil qobiliyatini namoyon etadi. Shu jihatdan raqamli ta'lim muhiti professional kompetensiyaning bir nechta komponentlarini kompleks rivojlantirishga xizmat qiluvchi integrativ pedagogik makon sifatida namoyon bo'ladi.

Olingan natijalar asosida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish jarayonining quyidagi mantiqiy ketma-ketligini ifodalash mumkin:

Raqamli ta'lim muhiti → nazariy va amaliy faoliyat integratsiyasi → raqamli pedagogik vositalardan maqsadli foydalanish → kasbiy-metodik, kommunikativ, raqamli va reflektiv kompetensiyalarning rivojlanishi → innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorgarlik → professional kompetensiyaning takomillashuvi.

Mazkur ketma-ketlik raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga oddiy texnik vosita sifatida kiritish yetarli emasligini ko'rsatadi. Ularning samaradorligi pedagogik maqsadlarning aniqligi, topshiriqlarning amaliy yo'naltirilganligi, muntazam teskari aloqa, reflektiv faoliyat va o'qituvchi hamda talaba o'rtasidagi samarali hamkorlik bilan belgilanadi.

Tahlil natijalari, shuningdek, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirishda amaliyotga yo'naltirilgan topshiriqlarning ahamiyati yuqori ekanligini ko'rsatdi. Talabaning faqat raqamli vositalar haqidagi nazariy bilimlarni o'zlashtirishi yetarli bo'lmay, ularni real yoki modellashtirilgan pedagogik vaziyatlarda qo'llashi zarur. Shu sababli virtual darslarni loyihalash, elektron kurs elementlarini yaratish, multimedia materiallarini ishlab chiqish, onlayn baholash vositalarini tayyorlash va raqamli loyihalarni amalga oshirish professional tayyorgarlikning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari raqamli ta'lim muhiti bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish uchun keng didaktik imkoniyatlarga ega ekanligini ko'rsatdi. Raqamli texnologiyalarni kompetensiyaviy, tizimli va faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvlar asosida qo'llash talabalarining metodik tayyorgarligi, raqamli savodxonligi, kommunikativ faolligi, pedagogik refleksiyasi va innovatsion faoliyatga tayyorgarligini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu esa zamonaviy raqamli ta'lim sharoitida samarali faoliyat olib bora oladigan, kasbiy jihatdan moslashuvchan va uzluksiz rivojlanishga tayyor ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashning muhim pedagogik sharti hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish zamonaviy pedagogik ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi o'qituvchining kasbiy faoliyatiga yangi talablarni qo'yimoqda. Shu sababli bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi nafaqat tilni o'qitish metodikasini mukammal egallashi, balki raqamli texnologiyalarni ta'lim maqsadlariga mos ravishda tanlash, ulardan samarali foydalanish va innovatsion ta'lim muhitini

tashkil eta olish kompetensiyasiga ham ega bo'lishi zarur. Professional kompetensiyaning mazmuni metodik, kommunikativ, raqamli, axborot-kommunikatsiya va reflektiv kompetensiyalarning o'zaro integratsiyasi orqali yanada boyiydi hamda pedagogning kasbiy samaradorligini belgilovchi muhim omilga aylanadi.

Tadqiqot davomida tahlil qilingan ilmiy manbalar va metodologik yondashuvlar raqamli ta'lim vositalaridan tizimli foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini sezilarli darajada oshirishini tasdiqladi. Xususan, elektron ta'lim platformalari, multimedia resurslari, virtual hamkorlik muhiti, onlayn baholash tizimlari hamda sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalari nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan samarali uyg'unlashtirish imkonini yaratadi. Bunday yondashuv talabalarni mustaqil fikrlashga, pedagogik muammolarni tahlil qilishga, zamonaviy metodlarni tanlashga va o'z kasbiy faoliyatini muntazam takomillashtirib borishga undaydi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli ta'lim muhiti professional kompetensiyaning shakllanishini faqat texnologik ko'nikmalar bilan cheklamaydi. Aksincha, u pedagogik ijodkorlikni rivojlantirish, ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida tashkil etish, reflektiv tahlilni yo'lga qo'yish, jamoaviy hamkorlikni kuchaytirish hamda xalqaro ta'lim resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlarini ham kengaytiradi. Natijada bo'lajak ingliz tili o'qituvchilari zamonaviy ta'lim muhitiga tez moslasha oladigan, kasbiy muammolarni mustaqil hal qiladigan va innovatsion faoliyat olib borishga tayyor mutaxassis sifatida shakllanadi.

Kelgusida oliy ta'lim muassasalarida ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida raqamli pedagogika elementlarini o'quv dasturlariga yanada chuqur integratsiya qilish, amaliy mashg'ulotlar ulushini oshirish, elektron portfoliolar, raqamli loyihalar va zamonaviy ta'lim platformalaridan foydalanishni kengaytirish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, sun'iy intellektga asoslangan ta'lim vositalaridan oqilona foydalanish, xalqaro tajribalarni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish hamda pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash ta'lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi zamonaviy pedagogik ta'limni takomillashtirishning muhim omillaridan biridir. Ushbu metodikaning izchil joriy etilishi bo'lajak pedagoglarning kasbiy mahorati, raqamli savodxonligi, innovatsion fikrlashi va metodik tayyorgarligini yuksaltiradi. Natijada xalqaro ta'lim standartlariga mos, raqobatbardosh, raqamli texnologiyalarni samarali qo'llay oladigan va uzluksiz kasbiy rivojlanishga tayyor ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash uchun mustahkam ilmiy-amaliy asos yaratiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mishra P., Koehler M. J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge // Teachers College Record. - 2006. - Vol. 108. - № 6. - P. 1017-1054.
2. Shulman L. S. Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching // Educational Researcher. - 1986. - Vol. 15. - № 2. - P. 4-14.
3. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. - 3rd ed. - Cambridge: Cambridge University Press, 2014. - 410 p.
4. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. - 5th ed. - Harlow: Pearson Education Limited, 2015. - 446 p.
5. Nunan D. Task-Based Language Teaching. - Cambridge: Cambridge University Press, 2004. - 240 p.
6. Bates A. W. Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. - 2nd ed. - Vancouver: Tony Bates Associates Ltd., 2022. - 720 p.
7. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu). - Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. - 95 p.
8. UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. - Version 3. - Paris: UNESCO, 2018. - 64 p.
9. Richards J. C. Competence and Performance in Language Teaching. - Cambridge: Cambridge University Press, 2017. - 298 p.
10. Siemens G. Knowing Knowledge. - 2nd ed. - Vancouver: Lulu Press, 2006. - 176 p.
11. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования. - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2003. - 42 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №7(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.